

БІБЛІЯГРАФІЯ

УДК 811.161.3'27

© Я. Я. Іваноў

**АФАРЫСТЫКА БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ:
ВЫБРАНЬЯ ДАСЛЕДАВАННІ І МАТЭРЫЯЛЫ
(1960–2014)**

Падаюцца бібліяграфічныя звесткі пра найбольш значныя навуковыя публікацыі, прысвечаныя вывучэнню афарызма як малой літаратурнай формы і як маўленчай і моўнай адзінкі ў беларускім мовазнаўстве ў перыяд з 1960 па 2014 гг.

The article gives the bibliographical information about the most significant scientific publications devoted to the study of the aphorism as a literary form and as a language unit in the Belarusian linguistics from 1960 to 2014.

Бібліяграфічны агляд уключае найбольш значныя навуковыя, навукова-папулярныя і вучэбна-метадычныя публікацыі, якія прысвечаны вывучэнню і фіксацыі афарызмаў як малой літаратурнай формы і як маўленчай і моўнай адзінкі у беларускім мовазнаўстве ў перыяд з 1960 па 2014 гг.

Бібліяграфічнае апісанне падзяляецца на раздзелы паводле жанраў публікацый («Манаграфіі і раздзелы ў манаграфіях», «Дысертацыі і раздзелы ў дысертацыях», «Артыкулы ў навуковых перыядычных выданнях», «Артыкулы ў зборніках навуковых прац», «Артыкулы ў даведачных выданнях», «Артыкулы ў перыядычным друку», «Прэпрынты», «Матэрыялы і тэзісы канферэнцый», «Вучэбныя дапаможнікі», «Вучэбна-метадычныя матэрыялы», «Слоўнікі», «Зборнікі», «Асобныя кампільцыі афарызмаў»), унутры раздзелаў змяшчаюцца паводле алфавіта прозвішчаў аўтараў публікацый, публікацыі аднаго аўтара – у храналагічным парадку, публікацыі аднаго аўтара за адзін і той жа год – паводле алфавіта назваў публікацый.

Манаграфіі і раздзелы ў манаграфіях

1. Іваноў, Я. Я. Нацыянальна-культурная семантыка беларускай мовы і праблема яе лінгвакраіназнаўчай рэпрэзентацыі (на матэрыяле моўнай

афарыстыкі) / Я. Я. Іваноў // Сацыякультурная прастора мовы (сацыяльныя і культурныя аспекты вывучэння беларускай мовы) / С. Ф. Іванова, Я. Я. Іваноў, Н. Б. Мячкоўская. – Мінск : Веды, 1998. – С. 33–62. – (“Новыя гуманітарныя веды”).

2. Іваноў, Я. Я. Дыферэнцыяльныя прыметы афарызма : манаграфія / Я. Я. Іваноў. – Мінск : Брама, 2004. – 160 с. – (“Новыя гуманітарныя веды”).

3. Іванов, Е. Е. Беларуская парэміялогія і афорыстыка в общеєвропейском контексте (актуальныя праблемы изучения) / Е. Е. Иванов // Nationales und Internationales in der slawischen Phraseologie = Национальное и интернациональное в славянской фразеологии / Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Institut für Slawistik ; Internationales Slawistenkomitee, Phraseologische Kommission ; Hrsg. H. Walter, V. M. Mokienko. – Greifswald : E. M. A.-Universität, 2013. – S. 111–116.

4. Лепешаў, І. Я. Няма таго, што раньш было : [аўтарскія афарызмы, прыказкі, фразеалагізмы] / І. Я. Лепешаў // У пошуках ісціны / І. Я. Лепешаў. – Ліда, 2007. – С. 79–83.

5. Міхневіч, А. Я. “...Што трэба нам для справы людскасці і краю” (афарыстыка Якуба Коласа) / А. Я. Міхневіч // Выбраныя працы / А. Я. Міхневіч. – Мінск : Права і эканоміка, 2006. – С. 183–188.

6. Рагаўцоў, В. І. Афарызмы / В. І. Рагаўцоў // Маўленчае выражэнне камічнага ў беларускай драматургіі / В. І. Рагаўцоў. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2002. – С. 116–122.

7. Рагаўцоў, В. І. Афарызмы / В. І. Рагаўцоў // Маўленчае выражэнне камічнага ў беларускай драматургіі / В. І. Рагаўцоў. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2002. – С. 228–230.

8. Шур, В. В. Беларуская афарыстычная традыцыя ў паэзіі Васіля Рагаўцова / В. В. Шур // Уласнае імя ў мастацкім тэксе / В. В. Шур. – Мазыр : МДПУ імя І. П. Шамякіна, 2010. – С. 160–164.

9. Янкоўскі, Ф. Крылатыя словы, афарыстычныя выслоўі / Ф. Янкоўскі // Пытанні культуры мовы / Ф. Янкоўскі. – Мінск : Выд-ва Мін-ва выш., сярэд. спец. і праф. адукац. БССР, 1961. – С. 97–100.

Дысертацыі і раздзелы ў дысертацыях

10. Іваноў, Я. Я. Дыферэнцыяльныя прыметы афарызма : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.19 – тэорыя мовы / Я. Я. Іваноў ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2004. – 142 с.

11. Леванюк, А. Я. Лексіка-граматычныя і семантыка-стылістычныя асаблівасці беларускага паэтычнага афарызма : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / А. Я. Леванюк ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2002. – 151 с.

12. Назаранка, Ю. В. Выслоўе ў мове твораў Якуба Коласа : камунікацыйна-маўленчы статус, класіфікацыя, моўна-стылістычныя асаблівасці : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / Ю. В. Назаранка ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2003. – 163 с.

13. Сычова, Е. К. Функционально-семантическая структура басенного афоризма : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 – общее языкознание, социолингвистика, психолингвистика / Е. К. Сычова ; Белорусский гос. ун-т. – Минск, 1996. – 132 с.

На матэрыяле рускаго і беларускага языков.

14. Рагаўцоў, В. І. Афарызмы / В. І. Рагаўцоў // Маўленчае выражэнне камічнага ў беларускай драматургіі : дыс. ... д-ра філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / В. І. Рагаўцоў ; Магілёўскі дзярж. ун-т імя А. А. Куляшова. – Магілёў, 2002.

15. Рагаўцоў, В. І. Афарызмы / В. І. Рагаўцоў // Маўленчае выражэнне камічнага ў беларускай драматургіі : дыс. ... д-ра філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / В. І. Рагаўцоў ; Магілёўскі дзярж. ун-т імя А. А. Куляшова. – Магілёў, 2002.

16. Фурс, В. У. Афарыстычныя (узнаўляльныя) выказванні ў беларускіх перакладах Евангелля паводле Мацвея / В. У. Фурс // Сучасныя беларускія пераклады Евангелля паводле Мацвея : характар і фактары варыянтнасці выкладаў аднаго зместу ў тэкстах розных тыпаў : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / В. У. Фурс ; Ін-т мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі. – Мінск, 2009. – С. 37–71.

17. Фурс, В. У. Пяцьдзесят біблейных афарызмаў з Евангелля паводле Мацвея ў дзевяці перакладах на сучасную беларускую мову [дадатак] / В. У. Фурс // Сучасныя беларускія пераклады Евангелля паводле Мацвея : характар і фактары варыянтнасці выкладаў аднаго зместу ў тэкстах розных тыпаў : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / В. У. Фурс ; Ін-т мовы і літаратуры імя Якуба Коласа і Янкі Купалы НАН Беларусі. – Мінск, 2009.

18. Яўдошына, Л. А. Афарыстычныя выслоўі ў мастацкім радку Ф. Янкоўскага / Л. А. Яўдошына // Лексіка-фразеалагічная і сінтаксічная адметнасць мовы мастацкіх твораў Фёдара Янкоўскага : дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / Л. А. Яўдошына ; Брэсцкі дзярж. ун-т імя А. С. Пушкіна. – Брэст, 2002.

Аўтарэфэраты дысертацый

19. Іваноў, Я. Я. Дыферэнцыяльныя прыметы афарызма : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.19 – тэорыя мовы / Я. Я. Іваноў ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2004. – 23 с.

20. Леванюк, А. Я. Лексіка-граматычныя і семантыка-стылістычныя асаблівасці беларускага паэтычнага афарызма : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / А. Я. Леванюк ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2002. – 19 с.

21. Назаранка Ю. В. Выслоўе ў мове твораў Якуба Коласа : камунікацыйна-маўленчы статус, класіфікацыя, моўна-стылістычныя асаблівасці : аўтарэф. дыс. ... канд. філал. навук : 10.02.01 – беларуская мова / Ю. В. Назаранка ; Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск : 2003. – 21 с.

22. Сычова, Е. К. Функционально-семантическая структура басенного афоризма : автореф. дис. ... канд. филол. наук : 10.02.19 – общее языкознание, социолингвистика, психолингвистика / Е. К. Сычова ; Белорусский гос. ун-т. – Минск, 1996. – 19 с.

На материале русского и белорусского языков.

Артыкулы ў навуковых перыядычных выданнях

23. Болбас, В. С. Афарыстычная этнапедагогіка беларусаў / В. С. Болбас // Народная асвета. – 2011. – № 8. – С. 84–86.

24. Болбас, В. С. Афарыстычная этнапедагогіка беларусаў / В. С. Болбас // Народная асвета. – 2011. – № 9. – С. 75–78.

25. Болбас, В. С. Афарыстычная этнапедагогіка беларусаў / В. С. Болбас // Народная асвета. – 2011. – № 10. – С. 85–87.

26. Верціхоўская, М. Выкарыстанне афарызмаў і крылатых выслоўяў : праца з тлумачальным слоўнікам / М. Верціхоўская // Роднае слова. – 2007. – № 4. – С. 50–55.

27. Гаўрош, Н. “Шчасця большага няма ў зярняці, як на ніве роднай прарастаці” : да праблемы вывучэння афарызмаў беларускіх пісьменнікаў / Н. Гаўрош, Н. Няшковіч // Роднае слова. – 2005. – № 11. – С. 37–40.

28. Гаўрош, Н. “Ад зямлі да зор і сонца няма думкам забаронцы” : да пытання афарыстычнасці і афарызацыі тэксту / Н. Гаўрош, Н. Няшковіч // Роднае слова. – 2006. – № 5. – С. 33–36.

29. Гаўрош, Н. В. Нацыянальная афарыстыка як сродак выхавання / Н. В. Гаўрош // Роднае слова. – 2011. – № 11. – С. 51–53.

30. Зіневіч, Н. В. Ретроспектывныя сувязі абагульняючых высказыванняў (на прымеры беларускага і англійскага языков) / Н. В. Зіневіч // Вестник Минского государственного лингвистического университета. Серия 1, Филология. – 2013. – № 1 (62). – С. 41–50.

31. Іваноў, Я. Я. Афарызм як прадмет філалогіі і аб’ект лінгвістыкі / Я. Я. Іваноў // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагогіка. Псіхалогія. – 1994. – № 3. – С. 61–65.

32. Іваноў, Я. Я. Семантыка беларускіх афарызмаў / Я. Я. Іваноў // Известия Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины. – 2000. – № 2 (25). Беларуская мова. – С. 94–99.

33. Іваноў, Я. Я. Аб адной семантычнай разнавіднасці афарызмаў (афарыстычныя выказванні-законы) у ўсходнеславянскіх мовах / Я. Я. Іваноў // Białostocki przegląd kresowy. – 2000. – Т. VIII. – S. 37–49.

34. Іваноў, Я. Я. Да ўкладання анталогіі беларускага літаратурнага афарызма / Я. Я. Іваноў // Край = Kraj. – 2001. – № 1–2(2–3). – С. 223–239.

35. Іваноў, Я. Я. “Парадоксы” і “кааны” як семантычныя тыпы афарыстычных выказванняў / Я. Я. Іваноў // Весці Беларускага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта імя Максіма Танка. – 2002. – № 2 (32). – С. 82–88.

36. Іваноў, Я. Я. Афарыстыка мовы твораў Максіма Гарэцкага (спроба ідыястылістычнага аналізу) / Я. Я. Іваноў // Край = Kraj. – 2002. – № 1–2 (4–5). – С. 212–227.

37. Іваноў, Я. Я. Афарыстыка мовы твораў Якуба Коласа (да праблемы лексікаграфічнага апісання) / Я. Я. Іваноў // Край = Kraj. – 2002. – № 3–4 (6–7). – С. 150–170.

38. Іваноў, Я. Я. “Сентэнцыя” і “максіма” як семантычныя разнавіднасці афарызма паводле яго адносін да рэчаіснасці (на матэрыяле славянскіх і германскіх моў) / Я. Я. Іваноў // Studia wschodniosłowiańskie. – 2002. – Т. 2. – S. 179–195.

39. Іваноў, Я. Я. “Фразеалагізацыя” моўных афарызмаў і феномен між-узроўневай аманіміі / Я. Я. Іваноў // Studia Russica. – 2003. – XX. – S. 143–153.

40. Іваноў, Я. Я. Прынцыпы супастаўляльнага апісання афарыстычнай парэміялогіі беларускай і рускай моў / Я. Я. Іваноў // Studia sławistyczne. – 2003. – Т. 4. – S. 49–55.

41. Іваноў, Я. Я. Семантыка афарыстычных выказванняў (на матэрыяле славянскіх і германскіх моў) / Я. Я. Іваноў // Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. – 2004. – № 1. – С. 63–68.

42. Іваноў, Я. Я. Фразеалогія vs. Афарыстыка (да праблемы катэгарыяльнага размежавання фразеалагічных і афарыстычных адзінак мовы) / Я. Я. Іваноў // Известия Гомельского государственного университета имени Ф. Скорины. – 2004. – № 1 (22). – С. 29–32.

43. Іваноў, Я. Я. Да антагенезу афарызма як адзінкі мовы vs. маўлення (сацыялінгвістычны і сацыякультурны аспекты) / Я. Я. Іваноў // Studia wschodniosłowiańskie. – 2004. – Т. 4. – S. 181–199.

44. Іваноў, Я. Я. Да праблемы ўкладання слоўніка афарызмаў мовы твораў Якуба Коласа / Я. Я. Іваноў // Веснік Мазырскага дзяржаўнага педагогічнага ўніверсітэта. – 2006. – № 1 (14). – С. 83–88.

45. Іваноў, Я. Я. Грыгерыя як семантычны тып афарыстычнага выказвання / Я. Я. Іваноў // *Веснік Брэсцкага ўніверсітэта. Серыя філалагічных навук.* – 2007. – № 1 (7). – С. 103–107.

46. Іваноў, Я. Я. Афарызмы ў мове твораў Максіма Гарэцкага / Я. Я. Іваноў // *Беларуская мова і літаратура.* – 2008. – № 8 (82). – С. 62–64.

47. Іваноў, Я. Я. Катэгарыяльныя разнавіднасці і сферы ўжывання афарызмаў розных семантычных тыпаў / Я. Я. Іваноў // *Вучоныя запіскі Брэсцкага дзяржаўнага ўніверсітэта імя А. С. Пушкіна.* – 2008. – Т. 4. – Ч. 1. – С. 36–44.

48. Іваноў, Я. Я. Праблема ўласна лінгвістычнага вызначэння паняцця “афарызм” / Я. Я. Іваноў // *Веснік Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя Янкі Купалы. Серыя 3, Філалогія. Педагагіка. Псіхалогія.* – 2011. – № 1 (108). – С. 95–102.

49. Касько, У. К. У вянок народнай мовы (да пытання збірання, вывучэння і сістэматызацыі выслоўяў) / У. К. Касько // *Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія.* – 1996. – № 1. – С. 21–25.

50. Леванюк, А. Я. Спецыфіка афарыстычнага выслоўя як твора малой формы / А. Я. Леванюк // *Веснік Брэсцкага ўніверсітэта. Серыя філалагічных навук.* – 2009. – № 2 (12). – С. 141–147.

51. Міхневіч, А. Я. Афарыстыка Якуба Коласа (да пастаноўкі праблемы) / А. Я. Міхневіч // *Беларуская лінгвістыка.* – 1983. – Вып. 22. – С. 59–65.

52. Міхневіч, А. Стракатая лінгвістычная энцыклапедыя / А. Міхневіч // *Роднае слова.* – 2008. – № 6. – С. 48.

53. Назаранка, Ю. В. Сродкі стварэння гумару ў выслоўях Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // *Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагагіка.* – 2003. – № 3. – С. 66–70.

54. Назаранка, Ю. В. Выслоўі Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // *Весці Нацыянальнай Акадэміі навук. Серыя “Гуманітарныя навукі”.* – 2003. – № 4. – С. 117–122.

55. Назаранка, Ю. В. Тропы ў выслоўях Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // *Роднае слова.* – 2012. – № 10. – С. 48–49.

56. Назаранка, Ю. В. Фігуры ў выслоўях Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // *Роднае слова.* – 2012. – № 11. – С. 34–36.

57. Работа, Н. Мудрэц, дарадчык, паэт : пра выслоўі Міхася Стральцова / Н. Работа // *Роднае слова.* – 1998. – № 7. – С. 53.

58. Рагаўцоў, В. Афарызмы – сродак камічнага ў беларускай драматургіі / В. Рагаўцоў // *Роднае слова.* – 2004. – № 4. – С. 36–39.

59. Рагаўцоў, В. Маўленчае выражэнне камічнага ў п’есах Ніла Гілевіча : фразеалагічныя і афарыстычныя сродкі, выслоўі, цытаты, граматычныя сродкі / В. Рагаўцоў // *Роднае слова.* – 2007. – № 4. – С. 20–23.

60. Сычова, А. К. Структурна-семантычнае разгортванне афарызма ў складанае выказванне (на матэрыяле беларускай і рускай баск) / А. К. Сычова // *Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Серыя 4, Філалогія. Журналістыка. Педагагіка. Псіхалогія.* – 1995. – № 2. – С. 40–44.

61. Фурс, В. Біблейная афарыстыка ў беларускіх перакладах / В. Фурс // *Роднае слова.* – 2003. – № 6. – С. 78–80.

62. Шпакоўская, В. А. Сінтаксіс беларускіх літаратурных афарызмаў (просты сказ) / В. А. Шпакоўская // *Веснік Мазырскага дзярж. пед. ун-та імя І. П. Шамякіна.* – 2011. – № 1 (30). – С. 111–116.

63. Шпакоўская, В. А. Сінтаксіс складанага сказа ў беларускіх літаратурных афарызмах (складаназлучаны сказ) / В. А. Шпакоўская // *Веснік Мазырскага дзярж. пед. ун-та імя І. П. Шамякіна.* – 2011. – № 3 (32). – С. 168–172.

64. Шпакоўская, В. А. Сінтаксіс складанага сказа ў беларускіх літаратурных афарызмах (бяззлучнікавы сказ) / В. А. Шпакоўская // *Веснік Полацкага дзярж. ун-та. Серыя А, Гуманітар. навукі.* – 2012. – № 2. – С. 87–92.

Артыкулы ў зборніках навуковых прац

65. Авіцюк, А. С. Афарыстычныя выслоўі ў рамане А. Асіпенкі “Святыя грэшнікі” / А. С. Авіцюк // *Слова ў мове, маўленні, тэксце : зб. навук. прац маладых вучоных-філолагаў.* – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2009. – С. 5–6.

66. Барычэўская, І. Афарыстычныя выслоўі ў творчасці Янкі Сіпакова / І. Барычэўская // *Слова ў мове, маўленні, тэксце : зб. навук. прац маладых вучоных-філолагаў.* – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2010. – Вып. 2. – С. 18–20.

67. Барычэўская, І. Афарызмы ў творах Г. Марчука / І. Барычэўская // *Актуальныя праблемы мовазнаўства і лінгвадыдактыкі : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. / рэдкал. : М. І. Новік [і інш.].* – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2012. – Ч. 1. – С. 50–52.

68. Бяляева, В. У. Афарыстычнасць як адзнака сучаснай беларускай фрагментарнай прозы / В. У. Бяляева // *Актуальныя праблемы філологіі : сб. науч. статей.* – Гомель : ГТУ імя Ф. Скарыны, 2009. – Вып. 2. – С. 28–31.

69. Вальтер, Х. Афоризм *Es ist keine List über Frauenlist* в немецком языке и его эквиваленты в германских, романских и славянских языках / Х. Вальтер, Е. Е. Иванов, В. М. Мокиенко // *Даследаванні па германскай і славянскай філалогіі = Acta Germano-Slavica : зб. навук. артыкулаў / пад рэд. Я. Я. Іванова.* – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2011. – Вып. 4. – С. 22–25.

70. Варонік, С. А. “Убачыць зоркі з неба духу...” : афарыстычныя выслоўі ў творах берасцейскіх пісьменнікаў / С. А. Варонік, М. І. Новік //

Моўнакультурная прастора Брэска-Пінскага Палесся : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. / рэдкал.: М. М. Аляхновіч [і інш.]. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2011. – Ч. 1. – С. 53–55.

71. Варонік, С. А. “Шукайма ісціны...” : афарыстычныя выслоўі Уладзіміра Калесніка / С. А. Варонік, С. І. Флар’яновіч // Намінатыўныя і функцыянальныя аспекты вывучэння мовы і маўленчай дзейнасці ў школе і ВНУ : зб. навук. артыкулаў / рэдкал.: Г. М. Канцавая [і інш.]. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2011. – С. 27–29.

72. Варонік, С. А. У пошуку гармоніі : афарыстычныя выслоўі Уладзіміра Калесніка / С. А. Варонік // Актуальныя праблемы мовазнаўства і лінгвадыдактыкі : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. / рэдкал.: М. І. Новік [і інш.]. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2012. – Ч. 1. – С. 64–66.

73. Гаўрош, Н. В. Канцэпт “Жыццё” ў афарыстычных выслоўях беларускіх пісьменнікаў / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч // Нацыянальная мова і нацыянальная культура: аспекты ўзаемадзеяння : зб. навук. арт. – Мінск, 2009. – С. 34–36.

74. Гаўрош, Н. В. “Кожны чалавек – гэта цэлы свет” : канцэпт “Чалавек” у беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч // Этнакультурны і сацыялінгвістычныя аспекты в тэорыі і практыцы прэподавання мовы в негуманітарных вузах : сб. науч. статей / редкол. : И. В. Будько (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БНТУ, 2010. – С. 355–364.

75. Гаўрош, Н. В. Мужчына праз прызму афарыстычных выслоўяў беларускіх пісьменнікаў / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч // Нацыянальная мова і нацыянальная культура : аспекты ўзаемадзеяння : навук. зб. : да 60-годдзя П. А. Міхайлава / рэдкал.: Д. В. Дзятко (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2010. – С. 235–238.

76. Гаўрош, Н. В. Афарыстычныя выслоўі : сінтаксічная форма / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч // Нацыянальная мова і нацыянальная культура : аспекты ўзаемадзеяння : зб. навук. артыкулаў / рэдкал.: В. Д. Старычонок [і інш.]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2011. – С. 193–195.

77. Гаўрош, Н. В. Антытэза ў афарыстычных выслоўях / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч // Нацыянальная мова і нацыянальная культура : аспекты ўзаемадзеяння (да 95-годдзя з дня нараджэння прафесара Ф. М. Янкоўскага) : зб. навук. арт. / рэдкал.: Д. В. Дзятко (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2013. – С. 251–254.

78. Жытнева, А. А. Афарызмы ў творах Георгія Марчука / А. А. Жытнева // Слова ў мове, маўленні, тэксце : зб. навук. прац маладых вучоных-філолагаў. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2009. – С. 101–102.

79. Иванов, Е. Е. Актуальные проблемы и принципы лексикографического описания афористики белорусского языка / Е. Е. Иванов // Итоги на-

учных исследований ученых МГУ имени А. А. Кулешова : сб. науч. статей / под ред. А. В. Иванова, Е. К. Сычовой. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2014. – С. 145–149.

80. Іваноў, Я. Я. Прынцыпы сістэматызацыі афарыстычных выказванняў / Я. Я. Іваноў // Молодые гуманитарии Беларуси – 1995 : [сб. науч. трудов] / редкол.: А. Кохановский [и др.]. – Минск : Красико-принт, 1995. – С. 75–96. – (“Обновление гуманитарного образования в Беларуси”).

81. Іваноў, Я. Я. Да вызначэння паняцця міжузроўневай аманіміі ў сувязі з фразеалагізацыяй моўных афарызмаў / Я. Я. Іваноў // Матэрыялы даследаванняў маладых учыных, аспірантаў, саіскацеляў і студэнтаў : сб. науч. трудов / сост.: Е. А. Носова, В. Е. Федоров ; под ред. Е. А. Носовой. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 1999. – С. 114–117.

82. Іваноў, Я. Я. Афарызмы Максіма Багдановіча / Я. Я. Іваноў // Праблемы беларускага літаратуразнаўства (да 85-годдзя з дня нараджэння А. Куляшова) : [зб. навук. артыкулаў] / рэдкал.: Я. І. Клімуць (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : МНТ, 2000. – С. 123–131. – (Terra Alba. Т. 1).

83. Іваноў, Я. Я. Да вызначэння адной семантычнай разнавіднасці афарыстычных выказванняў (афарызмаў – “законаў”) у сувязі з лінгвістычнымі поглядамі В. Дарашэўскага / Я. Я. Іваноў // Край = Kraj : дыялог на сумежжы культур / рэд. А. Агееў, Я. Іваноў. – Магілёў : Магілёўская абл. друкарня, 2000. – С. 89–99. – (Магілёўская даўніна. Вып. 8).

84. Іваноў, Я. Я. Праблемы лінгвістычнага вывучэння літаратурнай афарыстыкі (аналітычны агляд) / Я. Я. Іваноў // Праблемы беларускага літаратуразнаўства (да 85-годдзя з дня нараджэння А. Куляшова) : [зб. навук. артыкулаў] / рэдкал.: Я. І. Клімуць (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : МНТ, 2000. – С. 274–286. – (Terra Alba. Т. 1).

85. Іваноў, Я. Я. Семантычная структура афарыстычных выказванняў-тэрызмаў / Я. Я. Іваноў // Dziedzictwo przeszłości związków językowych, literackich i kulturowych polsko-bałto-wschodniosłowiańskich / Un-t w Białymstoku. – Białystok : Wyd-wo UwB, 2000. – Т. V: Badania filologiczne / pod red. nauk. J. F. Nosowicza. – S. 104–115.

86. Іванов, Е. Е. Языковая природа крылатых слов / Е. Е. Иванов // Праблемы беларускага літаратуразнаўства (да 85-годдзя з дня нараджэння А. Куляшова) : [зб. навук. артыкулаў] / рэдкал.: Я. І. Клімуць (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : МНТ, 2000. – С. 303–312. – (Terra Alba. Т. 1).

На матэрыяле рускаго і беларускаго языков.

87. Іваноў, Я. Я. Афарыстычнасць мовы твораў М. Гарэцкага / Я. Я. Іваноў // Мінулая і сучасная гісторыя Магілёва : зб. навук. прац / уклад. І. А. Пушкін. – Магілёў : Магілёўская абл. узб. друкарня, 2001. – С. 240–247.

88. Іваноў, Я. Я. Праблема вызначэння паняцця “афарызм” у тэрмінах лінгвістыкі / Я. Я. Іваноў // Акрыленыя словам : зб. артыкулаў, успамінаў [прысвеч. 80-годдзю з дня нараджэння Я. К. Усікава і 60-годдзю з дня нараджэння В. І. Атрашкевіча] / рэдкал.: Я. І. Клімуць (адк. рэд.) [і інш.]. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2001. – С. 121–133.

89. Іваноў, Я. Я. Індывідуальна-аўтарскія перафразаванні і парадыгматычныя формы афарызмаў у мове твораў Якуба Коласа / Я. Я. Іваноў // VI Навуковыя чытанні, прысвечаныя 120-годдзю з дня нараджэння акадэміка НАН Беларусі С. М. Некрашэвіча : зб. навук. артыкулаў / рэдкал.: А. А. Станкевіч (гал. рэд.) [і інш.]. – Гомель : ГДУ імя Ф. Скарыны 2003. – С. 199–204.

90. Іваноў, Я. Я. Семантычная тыпалогія афарызма ў славянскіх і германскіх мовах / Я. Я. Іваноў // *Frazeologické štúdie III : k 13. kongresu slavistov v L'ubl'ane / Komisia pre výskum frazeológie pri Slovenskom komitete slavistov, Jazykovedný ústav L'udovita Štúra Slovenskej akademie vied ; ed. J. Mlacek, P. Ďurčo.* – Bratislava : STIMUL, 2003. – S. 43–60.

91. Іваноў, Я. Я. Аб другасным спосабе дэрывацыі непрэцэдэнтных афарызмаў / Я. Я. Іваноў // Грани слова : сб. науч. статей к 65-летию проф. В. М. Мокиенко / редкол.: М. Алексенко (отв. ред.), Х. Вальтер (отв. ред.) [и др.]. – Москва : Изд-во ЭЛПИС, 2005. – С. 463–468.

92. Іваноў, Я. Я. Семантыка афарызма / Я. Я. Іваноў // Даследаванні па германскай і славянскай філалогіі = *Acta Germano-Slavica* : зб. навук. артыкулаў / пад рэд. Я. Я. Іванова. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2007. – Вып. 1. – С. 98–109.

93. Ivanou, Y. Principles of the Contrastive Description of Aphoristic Paremiology (in Belarussian and Russian Languages) / Y. Ivanou, V. Feldman // Даследаванні па германскай і славянскай філалогіі = *Acta Germano-Slavica* : зб. навук. артыкулаў / пад рэд. Я. Я. Іванова. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2007. – Вып. 1. – С. 85–97.

94. Іваноў, Я. Я. Асноўныя класы афарызмаў (да праблемы сістэматызацыі афарыстычнага матэрыялу) / Я. Я. Іваноў // Фразеология германских, романских и славянских языков = *Phraseology of Germanic, Romance and Slavic Languages = Phraséologie germanique, romane et slave* : сб. науч. статей / под ред. Е. Е. Иванова. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2009. – Вып. 1. – С. 196–230.

95. Іваноў, Я. Я. Праблемы ўласна лінгвістычнага вызначэння паняцця “афарызм” / Я. Я. Іваноў // Славянская фразеология и паремиология в XXI веке : сб. науч. статей / под ред. Е. Е. Иванова, В. М. Мокиенко. – Минск : Змицер Колас, 2010. – С. 237–247.

96. Іваноў, Я. Я. Афарыстыка Максіма Багдановіча (да пастаноўкі праблемы) / Я. Я. Іваноў // Нацыянальная мова і нацыянальная культура:

аспекты ўзаемадзейння : зб. навук. артыкулаў / рэдкал.: Д. В. Дзятко (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2011. – С. 102–104.

97. Іваноў, Я. Я. Старажытнагрэчаскія крыніцы некаторых крылатых афарызмаў / Я. Я. Іваноў // Нацыянальная мова і нацыянальная культура : аспекты ўзаемадзейння (да 95-годдзя з дня нараджэння прафесара Ф. М. Янкоўскага) : зб. навук. арт. / рэдкал.: Д. В. Дзятко (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : БДПУ імя М. Танка, 2013. – С. 225–228.

98. Іваноў, Я. Я. Беларускія прыказкі з біблейных крыніц (матэрыялы да руска-беларуска-англійскага слоўніка біблейскага) / Я. Я. Іваноў // Аврааміевскія чтэння : сб. науч. статей / под ред. А. В. Корольковой. – Смоленск : Радопа, 2014. – С. 11–24.

99. Леванюк, А. Я. Афарыстычныя выслоўі ў творах В. Быкава / А. Я. Леванюк // Беларуская фразеалогія і еўрапейскі моўны кантэкст : зб. навук. артыкулаў : у 2 т. – Брэст, 2009. – Т. 2. – С. 97–101.

100. Леванюк, А. Я. Афарыстычнасць мовы твораў Ул. Караткевіча / А. Я. Леванюк // Мировой литературный процесс : автор – жанр – стиль : сб. науч. трудов / под ред. Т. В. Сенькевич. – Брест : БрГУ имени А. С. Пушкина, 2009. – С. 230–232.

101. Леванюк, А. Я. “Келіх, што ледзь прыгублі...” : да пытання анталогіі беларускага афарызма / А. Я. Леванюк // Текст. Язык. Человек : сб. науч. трудов : в 2 ч. / редкол.: С. Б. Кураш (отв. ред.) [и др.]. – Мозырь : МГПУ имени И. П. Шамякина, 2011. – Ч. 1. – С. 78–80.

102. Леванюк, А. Я. Афарыстыка як асобы літаратурны жанр / А. Я. Леванюк // Актуальныя праблемы мовазнаўства і лінгвадыдактыкі : зб. навук. артыкулаў : у 2 ч. / рэдкал.: М. І. Новік [і інш.]. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2012. – Ч. 1. – С. 155–158.

103. Назаранка, Ю. В. Моўныя асаблівасці апафегмаў як віду трапных выслоўяў (на матэрыяле выслоўяў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Працы кафедры сучаснай беларускай мовы БДУ. – Мінск : БДУ, 2001. – Вып. 1. – С. 98–102.

104. Назаранка, Ю. В. Афарызм як жанр выслоўнай творчасці Я. Коласа / Ю. В. Назаранка // Працы кафедры сучаснай беларускай мовы / пад рэд. А. Я. Міхневіча. – Мінск : РІВШ, 2004. – Вып. 3. – С. 74–80.

105. Назаранка, Ю. В. Да пытання аб тэрміналогіі сістэмы “малых маўленчых жанраў” / Ю. В. Назаранка // Працы кафедры сучаснай беларускай мовы. – Мінск : РІВШ, 2006. – Вып. 5. – С. 144–148.

106. Назаранка, Ю. В. Вобразы-сімвалы Коласавых выслоўяў / Ю. В. Назаранка // Язык и межкультурные коммуникации : сб. науч. статей / под ред. В. Д. Стариченка. – Минск : БГПУ имени М. Танка, 2007. – С. 280–282.

107. Назаранка, Ю. В. Некаторыя фанетычныя ўласцівасці выслоўяў Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Працы кафедры сучаснай беларускай мовы / пад рэд. А. Я. Міхневіча. – Мінск : РІВШ, 2007. – Вып. 6. – С. 89–93.

108. Назаранка, Ю. В. Ідыяматыка нацыянальнай мовы і аўтарскае выслоўе : сістэма, сістэматызацыя, функцыянаванне / Ю. В. Назаранка // Карповские научные чтения : сб. науч. статей / редкол.: А. И. Головня (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2012. – Вып. 5. – Ч. 2. – С. 163–165.

109. Назаранка, Ю. В. “Выслоўнасць» аўтарскага тэксту (на матэрыяле арыгінальных выслоўяў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Жыццём і словам прысягаючы: да 90-годдзя праф. М. Я. Цікоцкага : зб. навук. прац / пад рэд. В. І. Іўчанкава. – Мінск : БДУ, 2012. – С. 411–415.

110. Назаранка, Ю. В. Як спараджаецца выслоўнасць / Ю. В. Назаранка // Карповские научные чтения : сб. науч. статей / редкол.: А. И. Головня (отв. ред.) [и др.]. – Минск : БГУ, 2012. – Вып. 6. – Ч. 2. – С. 208–212.

111. Новік, М. І. “Агонь душы не паканаюць сюжэты...”: афарыстычныя выслоўі Ларысы Геніюш / М. І. Новік, Н. Хведанцэвіч // Слова ў мове, маўленні, тэксце : зб. навук. прац маладых вучоных-філолагаў. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2011. – Вып. 3. – С. 64–66.

112. Нямковіч, Н. Марфалагічнае – у афарыстычных выслоўях (назоўнік у беларускіх прыказках) / Н. Нямковіч, А. Паддубская // Пытанні лексікалогіі, фразеалогіі, стылістыкі : зб. навук. артыкулаў / пад рэд. Ф. М. Янкоўскага. – Мінск : МДП імя А. М. Горкага, 1985. – С. 113–114.

113. Слесарэнка, В. А. Тэматычная разнастайнасць афарыстычных адзінак у творах В. Дуніна-Марцінкевіча / В. А. Слесарэнка // Актуальные проблемы филологии : сб. науч. статей. – Гомель : ГГУ имени Ф. Скорины, 2011. – Вып. 4. – С. 166–169.

114. Сычова, Е. К. Категория персуазивности в басенном афоризме (на материале белорусских и русских басен) / Е. К. Сычова // Праблемы беларускага літаратуразнаўства (да 85-годдзя з дня нараджэння А. Куляшова) : [зб. навук. артыкулаў] / рэдкал.: Я. І. Клімуць (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск : МНТ, 2000. – С. 267–273. – (Terra Alba. Т. 1).

115. Трыпуціна, Т. Афарыстычныя радкі ў зборніку Янкі Брыля “Сёння і памяць” / Т. Трыпуціна // Моўныя адзінкі ў кантэксце : зб. навук. прац. – Мінск : МДП імя А. М. Горкага, 1986. – С. 44–46.

116. Харошка, Г. Малыя жанры фальклору і індывідуальна-аўтарскія выслоўі ў творчай спадчыне Яна Баршчэўскага / Г. Харошка // Acta albaruthenica, rossica, polonica. Беларуска-руск-польскае супастаўляльнае мовазнаўства, літаратуразнаўства, культуралогія : зб. навук. артыкулаў. – Віцебск : ВДУ імя П. М. Машэрава, 2006. – С. 451–454.

117. Цясленка, А. Р. Агульныя класіфікацыі афарызмаў у айчынай і замежнай філалогіі / А. Р. Цясленка // Актуальныя праблемы преподавания иностранных языков в высшей школе Республики Беларусь : сб. науч. статей / под ред. Е. Е. Иванова. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2011. – С. 280–284.

118. Шпакоўская, В. А. Антыафарызмы ў беларускай і нямецкай мовах / В. А. Шпакоўская // Восточнославянские языки и литературы в европейском контексте : сб. науч. статей / под ред. Е. Е. Иванова. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2010. – С. 187–190.

119. Шпакоўская, В. А. Сінтаксічная структура сучаснага беларускага афарызма / В. А. Шпакоўская // Славянская фразеология и паремиология в XXI веке : сб. науч. статей / Междунар. комитет славистов, под ред. Е. Е. Иванова, В. М. Мокиенко. – Минск : Змицер Колас, 2010. – С. 248–252.

120. Шпаковская, В. А. Структура и семантика белорусского литературного афоризма / В. А. Шпаковская // Фразеология и языковая динамика : сб. науч. трудов, посвящ. 55-летию проф. Х. Вальтера / науч. ред. В. М. Мокиенко, А. В. Савченко. – Greifswald : E. M. A.-Universität ; СПб : СПбГУ, 2011. – С. 291–293.

121. Шпакоўская, В. А. Семантычнае поле “чалавек” у беларускіх літаратурных афарызмах / В. А. Шпакоўская // Восточнославянские языки и литературы в европейском контексте : сб. науч. статей / под ред. Е. Е. Иванова. – Могилев : МГУ имени А. А. Кулешова, 2012. – С. 159–161.

122. Шпаковская, В. А. Типы сложносочиненных предложений в белорусских литературных афоризмах / В. А. Шпаковская // Die Phraseologie in Raum und Zeit = Фразеология во времени и пространстве : [сб. статей] / E. M. A.-Universität Greifswald, С.-Петербургский гос. ун-т ; науч. ред. Х. Вальтер, В. М. Мокиенко, А. В. Савченко. – Greifswald ; СПб, 2012. – С. 153–154.

123. Шур, В. Беларуская афарыстычная традыцыя ў паэзіі Васіля Рагаўцова / В. Шур // Беларуская фразеалогія і еўрапейскі моўны кантэкст : зб. навук. прац : у 2 т. – Брэст : Альтернатива, 2009. – Т. 2. – С. 120–124.

Артыкулы ў даведачных выданнях

124. Бурак, І. Л. Афарызм / І. Л. Бурак // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. – Минск : БелЭн, 1996. – Т. 2. – С. 127.

125. Малажай, Г. М. Афарызацыя / Г. М. Малажай // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. – Минск : БелСЭ, 1984. – Т. 1. – С. 229.

126. Малажай, Г. М. Афарыстыка / Г. М. Малажай // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. – Минск : БелСЭ, 1984. – Т. 1. – С. 229.

127. Малажай, Г. М. Афарызм / Г. М. Малажай, Л. І. Яўдошына // Беларускі фальклор : энцыклапедыя : у 2 т. – Мінск : БелЭн, 2005. – Т. 1. – С. 103.

128. Малажай, Г. М. Афарыстыка народная / Г. М. Малажай, М. М. Пазяк // Беларускі фальклор : энцыклапедыя : у 2 т. – Мінск : БелЭн, 2005. – Т. 1. – С. 103.

129. Міхневіч, А. Я. Афарызмы / А. Я. Міхневіч // Беларуская мова : энцыклапедыя. – Мінск : БелЭн, 1994. – С. 60–61.

130. Міхневіч, А. Я. Выслоўі / А. Я. Міхневіч // Беларуская мова : энцыклапедыя. – Мінск : БелЭн, 1994. – С. 115–116.

131. Янкоўскі, Ф. М. Афарызм / Ф. М. Янкоўскі // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. – Мінск : БелСЭ, 1984. – Т. 1. – С. 229.

Артыкулы ў перыядычным друку

132. Шур, В. Ад вершаванага радка – да залацінак народнай мудрасці / В. Шур // Маладосць. – 2009. – № 10. – С. 120–122.

133. Янкоўскі, Ф. Слова пра афарызмы / Ф. Янкоўскі // Польша. – 1987. – № 8. – С. 215–219.

Прэпрынты

134. Иванов, Е. Е. Белорусская паремиология и афористика в общеевропейском контексте (актуальные проблемы изучения) / Е. Е. Иванов. – Могилев, 2013. – 8 с. – [Препринт / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова, Фак-т иностр. языков ; XV Междунар. съезд славистов, г. Минск, Беларусь, 21–26 августа 2013 г.].

Матэрыялы і тэзісы канферэнцый

135. Акуліч, М. М. Мастацкае выкарыстанне афарызмаў у творах Уладзіміра Караткевіча / М. М. Акуліч // Молодая наука – 2013 : мат-лы регион. науч.-практ. конф. студентов и аспирантов вузов Могилевской обл., г. Могилев, 25 апреля 2013 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Бирюкова. – Могилев, 2013. – С. 61.

136. Баравая, І. І. Сінтаксічная структура сучаснага беларускага літаратурнага афарызма / І. І. Баравая, Я. Я. Іваноў // Славянская фразеология в ареальном, историческом и этнокультурном аспектах : мат-лы V Междунар. науч. конф., г. Гомель, 22–23 октября 2007 г. / Гомельский гос. ун-т имени Ф. Скорины [и др.] ; редкол.: В. И. Коваль (отв. ред.) [и др.]. – Гомель, 2007. – С. 180–182.

137. Варонік, С. А. Афарыстычныя выслоўі У. Калесніка пра творцаў і творчасць / С. А. Варонік // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : мат-лы V Междунар. науч.-ме-

год. конф., г. Брест, 24–25 ноября 2011 г. : в 2 ч. / Брестский гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; под ред. О. Б. Переход. – Брест, 2012. – Ч. 1. – С. 143–145.

138. Венідзіктаў, С. В. Аб літаратурных паняццях “афарызм” і “выслоўе” ў метамоўным асвятленні / С. В. Венідзіктаў, Я. Я. Іваноў // Личность – слово – социум : мат-лы III Междунар. науч.-практ. конф., г. Минск, 16–18 апреля 2003 г. : в 3 ч. / Ин-т соврем. знаний и др. ; отв. ред. В. В. Фалалеев. – Минск, 2003. – Ч. 3. – С. 24–28.

139. Гаева, Г. А. Беларуская літаратурная афарыстыка праз прызму гендарнай маркіраванасці / Г. А. Гаева // Образование XXI века : мат-лы XI (56) Регион. науч.-практ. конф. студентов и магистрантов, г. Витебск, 24–25 марта 2011 г. / Витебский гос. ун-т имени П. М. Мащерава ; редкол.: А. П. Солодков (гл. ред.) [и др.]. – Витебск, 2011. – С. 174–175.

140. Гаўрош, Н. Нацыянальнае – у афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Актуальныя праблемы мовазнаўства і лігвадыдактыкі : мат-лы Рэспубл. навук. канф. (да 70-годдзя з дня нараджэння праф. Г. М. Малажай), г. Брэст, 20–21 сакавіка 2008 г. / Брэсцкі дзярж. ун-т імя А. С. Пушкина ; пад рэд. М. І. Новік. – Брэст, 2008.

141. Гаўрош, Н. “Афарызмы – тэлеграмы мудрасці” : нацыянальная афарыстыка і яе сугнасць / Н. Гаўрош // Наука – образованию, производству, экономике : мат-лы VII Междунар. науч.-техн. конф. : в 3 т. / Белорусский нац. техн. ун-т ; редкол.: Б. М. Хрусталева [и др.]. – Минск, 2009. – Т. 3. – С. 364.

142. Дубасава, І. С. Да праблемы вызначэння парэміялагічнага мінімуму беларускай мовы (на матэрыяле вытворных афарыстычных адзінак) / І. С. Дубасава // Материалы научно-методической конференции преподавателей и сотрудников по итогам научно-исследовательской работы в 2008 г., г. Могилев, 3–4 февраля 2009 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Иванова. – Могилев, 2009. – С. 203–206.

143. Иванов, Е. Е. Принципы создания русско-белорусского словаря языковых афоризмов / Е. Е. Иванов, С. Ф. Иванова // Международная конференция “Теория и практика русистики в мировом контексте”, посвященная 30-летию МАПРЯЛ : симпозиум “Пути и средства повышения мотивации обучения русскому языку как иностранному”, г. Москва, Россия, 28–31 октября 1997 г. : тез. докл. / МАПРЯЛ, Российский ун-т дружбы народов ; редкол.: В. М. Шаклеин (отв. ред.) [и др.]. – Москва, 1997. – С. 383.

144. Иванов, Е. Е. Семантические типы языковых афоризмов (на материале восточнославянских языков) / Е. Е. Иванов // *Literatury i języki słowian wschodnich : stan obecny i tendencje rozwojowe* : mat-ły Międzynar. konf. nauk., m. Opole, Polska, 24–26 września 1996 r. : t. I–II / Un-t Opolski ; red. nauk. B. Kodzis, S. Kochman, I. Danecka. – Opole, 1997. – Т. II. – S. 111–114.

145. Иванов, Е. Е. Принципы сопоставительного описания афористической паремиологии белорусского и русского языков / Е. Е. Иванов // *Užsienio kalbos mokymo / mokymosi paradigmoje = Teaching / Learning Paradigm of Foreign Languages : tarptautinės konferencijos medžiaga, Šiaulių, 2002 m. lapkričio 15 d. / Šiaulių un-tas ; red. J. Korsakas. – Šiaulių, 2002. – Pp. 155–160.*

146. Иванов, Е. Е. Белорусская паремиология и афористика в обще-европейском контексте (актуальные проблемы изучения) / Е. Е. Иванов // *XV Міжнародны з'езд славістаў = XV Международный съезд славистов = XV International Congress of Slavists, г. Мінск, Беларусь, 20–27 жніўня 2013 г. : тэзісы дакладаў : у 2 т. – Т. 1 : Мовазнаўства / рэдкал.: А. А. Лукашанец (гал. рэд.) [і інш.]. – Мінск : Беларуская навука, 2013. – С. 322–333.*

147. Иванова, С. Ф. Біблійныя і евангельскія крылатыя афарызмы ў англійскай, беларускай і рускай мовах (параўнальны аналіз) / С. Ф. Иванова // *Материалы научно-методической конференции преподавателей и сотрудников по итогам научно-исследовательской работы в 2008 г., г. Могилев, 3–4 февраля 2009 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Иванова. – Могилев, 2009. – С. 113–115.*

148. Иванова, С. Ф. Крылатыя біблійныя і евангельскія афарызмы ў беларускай, англійскай і рускай мовах / С. Ф. Иванова // *Wort – Text – Zeit : Phraseologische Einheiten in traditionellen und neuen wissenschaftlichen Paradigmen : Materialien der gemeinsamen wissenschaftlichen Konferenz des Instituts für slawische Philologie der Universität Szczecin und des Lehrstuhls für slawische Sprachwissenschaft des Instituts für fremdsprachliche Philologien der Universität Greifswald, 6. bis 10. November 2009 in Szczecin (Polen) und Greifswald (Deutschland) / Red.: H. Walter, M. Alekseenko, M. Hordy ; hrsg. von M. Niemeyer. – Greifswald, 2009. – S. 40–41. – (Greifswalder Beiträge zur Slawistik. IX).*

149. Іваноў, Я. Я. Афарызмы ў мове М. Гарэцкага / Я. Я. Іваноў, В. І. Рагаўцоў // *Першыя Гарэцкія чытанні, г. Горкі, 16–18 сакавіка 1992 г. : тэз. дакл. і паведам. / Беларуская сельскагасп. акадэмія ; Горацкі гіст.-этнаграф. музей [і інш.]; рэдкал.: У. М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Горкі, 1992. – С. 99–102.*

150. Іваноў, Я. Я. Афарыстыка пазмы Я. Коласа “Новая зямля” (да складання афарыстычнага слоўніка мовы пісьменніка) / Я. Я. Іваноў // *Каласавіны : мат-лы навук. канф., прысвеч. 70-годдзю выхаду ў свет пазмы Я. Коласа “Новая зямля”, [г. Мінск, 3 лістапада 1993 г.] / Літ-ны музей Якуба Коласа ; склад. М. Д. Мацюх ; рэдкал.: З. М. Камароўская (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1993. – С. 74–77.*

151. Іваноў, Я. Я. Спосабы індывідуальна-аўтарскага відазмянення структуры афарызмаў у мове М. Гарэцкага / Я. Я. Іваноў, В. І. Рагаўцоў //

Гарэцкія чытанні, г. Горкі, 17–19 лютага 1993 г. : тэзісы дакл. і паведам. / Беларуская сельскагасп. акадэмія [і інш.] ; рэдкал.: У. М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Горкі, 1993. – С. 55–57.

152. Іваноў, Я. Я. Нацыянальна-культурная семантыка беларускай моўнай афарыстыкі (лінгвакраіназнаўчы аспект) / Я. Я. Іваноў // Нацыянальна-культурны компонент у тэксце і ў мове : тэзісы дакладаў Міжнароднага навуковага канф., г. Мінск, 5–7 кастрычніка 1994 г. : у 2 ч. / МАПРЯЛ, Беларускі ўніверсітэт ; рэдкал.: С. М. Прохорова (отв. рэд.) [і др.]. – Мінск, 1994. – Ч. 2. – С. 55–57.

153. Іваноў, Я. Я. Максіма як семантычны тып афарыстычнага выказвання / Я. Я. Іваноў // Матэрыялы Міжнароднага навуковага семінара, прысвечанага памяці О. В. Озаровскага, г. Могілёў, 27–28 лютага 1996 г. / Могілёўскі ўніверсітэт імя А. А. Куляшова ; рэдкал.: Т. Г. Міхальчук [і др.]. – Могілёў, 1996. – С. 40–41.

154. Іваноў, Я. Я. Семантыка афарыстычных выказванняў-тэзісаў і структура банальных ведаў / Я. Я. Іваноў // Когнітыўная лінгвістыка канца ХХ стагоддзя : мат-лы Міжнароднага навуковага канф., г. Мінск, 7–9 кастрычніка 1997 г. : у 3 ч. / Мінскі ўніверсітэт лінгвістыкі ; рэдкал.: Н. П. Баранова (отв. рэд.) [і др.]. – Мінск, 1997. – Ч. 3. – С. 40–43.

155. Іваноў, Я. Я. Афарызм у сусветнай і еўрапейскай літаратуры і культуры (да гісторыі і тэорыі афарыстыкі як асобнай сістэмы ведаў) / Я. Я. Іваноў // Адам Міцкевіч і сусветная культура = Adam Mickiewicz i kultura światowa : мат-лы Міжнароднага навуковага канф., г. Гродна – г. Навагрудак, 12–17 мая 1997 г. : у 5 кн. / Гродзенскі дзярж. ўніверсітэт імя Я. Купалы, Варшаўскі ўніверсітэт, Гданьскі ўніверсітэт [і інш.] ; рэдкал.: Ю. Бахуж [і інш.]. – Гродна, 1998. – Кн. 5 / рэд. Я. Адрованж-Пянёнжак, І. Жук, Д. Мышко. – С. 79–93.

156. Іваноў, Я. Я. Да вызначэння паняцця “грыгерыя” / Я. Я. Іваноў // Славянскія літаратуры ў сусветным кантэксце : мат-лы III Міжнароднага навуковага канф., г. Мінск, 18–20 лістапада 1997 г. : у 2 ч. / Беларускі дзярж. ўніверсітэт. – Мінск, 1999. – Ч. 2 : Беларуская літаратура, міфалогія і фальклор. Пытанні тэорыі літаратуры / пад рэд. В. П. Рагойшы. – С. 62–65.

157. Іваноў, Я. Я. Афарыстыкон Якуба Коласа (да праблемы лексікаграфічнага апісання афарыстычнага складу мовы пісьменніка) / Я. Я. Іваноў // Куляшоўскія чытанні : Мат-лы Міжнароднага навуковага канф. “Творчасць А. Куляшова і адукацыйна-асветніцкія праблемы сучаснасці”, г. Магілёў, 6–7 лютага 2002 г. / Магілёўскі дзярж. ўніверсітэт імя А. А. Куляшова ; адк. рэд. М. І. Мушыньскі. – Магілёў, 2002. – С. 39–42.

158. Іваноў, Я. Я. Фразеалагізацыя моўных афарызмаў / Я. Я. Іваноў // Беларуская-руская-польская супастаўляльная мовазнаўства, літаратуразнаўства, культуралогія : мат-лы VI Міжнароднага навуковага канф., г. Віцебск, 15–17 мая

2003 г. : у 2 ч. / Віцебскі дзярж. ун-т імя П. М. Машэрава, Ін-т польскі ў Мінску [і інш.] ; пад рэд. Л. М. Вардамацкага, Г. М. Мезенка. – Віцебск, 2003. – Ч. 1. – С. 66–67.

159. Ivanou, Y. National and Cultural Component of the Belarusian Aphorisms / Y. Ivanou // Язык и межкультурная коммуникация : мат-лы Междунар. науч.-практ. конф., г. Алматы, Казахстан, 11 мая 2012 г. / Казахский нац. ун-т имени аль-Фараби ; науч. ред. Г. Б. Мадиева. – Алматы, 2012. – С. 298–299.

160. Кондзіна, М. С. Афарызмы ў творах Уладзіміра Арлова / М. С. Кондзіна // Молодая наука – 2013 : мат-лы регион. науч.-практ. конф. студентов и аспирантов вузов Могилевской обл., г. Могилев, 25 апреля 2013 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Бирюкова. – Могилев, 2013. – С. 69–70.

161. Леванюк, А. Я. Граматычная спецыфіка беларускага пазтычнага афарызма / А. Я. Леванюк // Актуальныя праблемы функцыянавання і развіцця лексікі славянскіх моў : мат-лы Міжнар. навук. канф. прысвеч. 60-годдзю ўн-та, г. Мазыр, 7–8 кастрычніка 2004 г. / Мазырскі дзярж. пед. ун-т ; рэдкал. : А. В. Солахаў (адк. рэд.) [і інш.]. – Мазыр, 2004. – С. 194–196.

162. Леванюк, А. Я. Фразеалагізм і прыказка ў складзе афарыстычнага выслоўя / А. Я. Леванюк // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : мат-лы Республ. науч.-метод. конф., г. Брест, 12–13 ноября 2003 г. / Брестский гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; редкол. : С. А. Королевич [и др.]. – Брест, 2004. – С. 142–145.

163. Леванюк, А. Я. Афарыстычныя выслоўі ў творах беларускіх пісьменнікаў / А. Я. Леванюк // V Рэспубліканскія Калеснікаўскія чытанні : мат-лы Рэспубл. навук. канф., г. Брэст, 24–26 лютага 2005 г. / Брэсцкі дзярж. ун-т імя А. С. Пушкіна ; рэдкал. : З. П. Мельнікава [і інш.]. – Брэст, 2005. – С. 219–221.

164. Леванюк, А. Я. Стылістыка-сінтаксічныя асаблівасці пазтычнага афарыстычнага выслоўя / А. Я. Леванюк // Мовы Вялікага княства Літоўскага : мат-лы IV Міжнар. навук. канф. / Брэсцкі дзярж. ун-т імя А. С. Пушкіна. – Брэст, 2005. – С. 185–186.

165. Леванюк, А. Я. Разнастайнасць тропай у складзе беларускага афарыстычнага выслоўя / А. Я. Леванюк // Славянские языки : системно-описательный и социокультурный аспекты исследования : мат-лы Междунар. науч.-метод. Конф., г. Брест, 17–18 ноября 2005 г. : в 2 ч. / Брестский гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; редкол. : Е. И. Абрамова [и др.]. – Брест, 2006. – Ч. 1. – С. 97–100.

166. Леванюк, А. Я. Месца афарыстычнага выслоўя ў беларускай ідыяматыцы / А. Я. Леванюк // Взаимодействие языков в статике и динамике :

тез. докл. Междунар. науч. конф. «Язык и дискурс в статике и динамике», г. Минск, 14–15 ноября 2008 г. / Минский гос. лингв. ун-т ; редкол. : З. А. Харитончик (отв. ред.) [и др.]. – Минск, 2008. – С. 30-32.

167. Леванюк, А. Я. Афарыстычная творчасць І. Шамякіна / А. Я. Леванюк // Міжнародныя Шамякінскія чытанні “Пісьменнік – Асоба – Час” : мат-лы Міжнар. навук.-практ. канф., г. Мазыр, 19–20 лістапада 2009 г. / Мазырскі дзярж. пед. ун-т імя І. П. Шамякіна ; рэдкал. : А. У. Сузько (адк. рэд.) [і інш.]. – Мазыр, 2009. – С. 12–14.

168. Леванюк, А. Я. Філасофскія катэгорыі ў беларускіх літаратурных афарыстычных выслоўях / А. Я. Леванюк // Філасофскія праблемы образования и воспитания студенческой молодежи : сб. мат-лов Республ. науч.-практ. канф., г. Брест, 22–23 апреля 2010 г. / Брестский гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; редкол.: В. А. Степанович [и др.]. – Брест, 2010. – С. 99–103.

169. Назаранка, Ю. В. Афарызм: прырода і межы жанру (на матэрыяле выслоўяў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Філалагічныя навукі: маладыя вучоныя ў пошуку : мат-лы навук. канф., прысвечанай 80-годдзю БДУ, г. Мінск, 20 красавіка 2001 г. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2001. – С. 106–109.

170. Назаранка, Ю. В. Аўтарскае выслоўе як ідыяматычная адзінка / Ю. В. Назаранка // Славянская фразеология в ареальном, историческом и этнокультурном аспектах : мат-лы Междунар. науч. конф., г. Гомель, 23–24 ноября 2001 г. / Гомельский гос. ун-т имени Ф. Скорины ; редкол.: В. И. Коваль (отв. ред.) [и др.]. – Гомель, 2001. – С. 270–273.

171. Назаранка Ю. В. “Выслоўнасць” як адзнака аўтарскага стылю Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Русистика и белорусистика на рубеже веков. Вклад белорусских лингвистов, уроженцев Могилевщины, в науку : тез. докл. Междунар. науч. чтений [в рамках] Междунар. науч. конф. “Проблемы истории и культуры Верхнего Поднепровья”, г. Могилев, 25–26 октября 2001 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. Т. Г. Михальчук. – Могилев, 2001. – С. 81–82.

172. Назаранка, Ю. В. Праблема аўтарскай афарыстыкі ў сучаснай беларускай філалогіі (на матэрыяле арыгінальных выслоўяў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Славянский мир на пороге третьего тысячелетия : мат-лы Междунар. науч. конф. г. Гомель, 15–16 мая 2001 г. / Белорусский гос. ун-т транспорта [и др.] ; редкол.: В. И. Коваль (отв. ред.) [и др.]. – Гомель, 2001. – С. 230–232.

173. Назаранка, Ю. В. Афарызм і роднасныя “малыя жанры” : форма, значэнне, функцыі (на матэрыяле твораў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Форма, значение и функции единиц языка и речи : мат-лы докладов Междунар. науч. конф., г. Минск, 16–17 мая 2002 г. : в 3 ч. / Минский гос.

лингв. ун-т ; редкол.: Н. П. Баранова (отв. ред.) [и др.]. – Минск, 2002. – Ч. 3. – С. 32–34.

174. Назаранка, Ю. В. Выслоўе і стыль (лексіка-семантычныя асаблівасці афарызмаў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Письменник – мова – стиль : мат-лы II Міжнар. канф., прысвеч. 75-годдзю з дня нараджэння праф. Л. М. Шакуна, г. Мінск, 15–16 лістапада 2001 г. : у 2 т. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2002. – Т. 1. – С. 70–72.

175. Назаранка, Ю. В. Моўныя сродкі стварэння камізму ў выслоўях Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Каласавіны : мат-лы Міжнарод. навук. канф. “Праўду сэрцам правяраючы...” : погляд на творчасць Я. Коласа на пачатку XXI ст.”, г. Мінск, 2 лістапада 2001 г. / Дзярж. літ.-мемарыял. музей Я. Коласа ; склад. : Г. І. Зайцава, І. С. Курбека. – Мінск, 2002. – С. 139–144.

176. Назаранка, Ю. В. Тыпалогія “малых жанраў” у творчасці Якуба Коласа (моўныя асаблівасці выслоўяў) / Ю. В. Назаранка // Мова – літаратура – культура : мат-лы III Міжнар. навук. канф., прысвеч. 120-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, г. Мінск, 27–28 верасня 2002 г. : у 2 т. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2002. – Т. 2. – С. 47–51.

177. Назаранка, Ю. В. Жанравая разнастайнасць выслоўяў у творах Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Е. Ф. Карский и современное языкознание : мат-лы IX Междунар. Карских чтений, г. Гродно, 16–17 мая 2002 г. : в 2 ч. / Гродненский гос. ун-т имени Я. Купалы. – Гродно, 2003. – Ч. 2. – С. 248–255.

178. Назаранка, Ю. В. Сацыяльная роля выслоўя (на матэрыяле выслоўяў Якуба Коласа) / Ю. В. Назаранка // Язык и социум : мат-лы V Междунар. науч. конф., г. Минск, 6–7 декабря 2002 г. : в 2 ч. – Минск, 2003. – Ч. 2. – С. 198–201.

179. Назаранка, Ю. В. Моўны механізм спараджэння аўтарскага выслоўя / Ю. В. Назаранка // Язык и социум : мат-лы VI Междунар. науч. конф., г. Минск, 3–4 декабря 2004 г. : в 2 ч. / Белорусский гос. ун-т ; редкол.: Л. Н. Чумак (отв. ред.) [и др.]. – Минск : РИВШ, 2004. – Ч. 2. – С. 109–112.

180. Назаранка, Ю. В. Прэцэдэнтныя лексемы як падстава тэматычнай класіфікацыі выслоўяў (спроба сэнсава-прэцэдэнтнай рубрыкацыі выслоўяў Якуба Коласа, або матэрыялы да слоўніка мовы беларускай духоўнай культуры) / Ю. В. Назаранка // Актуальныя праблемы філалагічных навук : мат-лы навук. міжвуз. канф., прысвеч. памяці К. М. Гюлумянц, г. Мінск, 6 мая 2004 г. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2004. – С. 33–36.

181. Назаранка, Ю. В. Спроба сэнсава-прэцэдэнтнай рубрыкацыі выслоўяў Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Слова ў кантэксце часу : мат-лы Рэспубл. навук. чытаньняў, прысвеч. памяці праф. А. І. Наркевіча, г. Мінск, 10 сакавіка 2004 г. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2004. – С. 75–77.

182. Назаранка, Ю. В. Адметнасці лексікі і фразеалогіі ў Коласавых выслоўях / Ю. В. Назаранка // Национально-культурный компонент в тексте и языке : мат-лы докл. III Междунар. науч. конф. г. Минск, 7–9 апреля 2005 г. : в 3 ч. / МАПРЯЛ, Минский гос. лингв. ун-т. – Минск, 2005. – Ч. 2. – С. 120–122.

183. Назаренко, Ю. В. Авторское изречение как идиоматическая единица / Ю. В. Назаранка // Наука и инновации 2007 : мат-лы III Междунар. науч.-практ. конф., г. Днепрпетровск, 14–15 октября 2007 г. – Т. 7: Филологични науки. – София, 2007. – С. 61–63.

184. Назаранка, Ю. В. Прэцэдэнтныя гіперлексемы ў творчасці Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Мова – літаратура – культура : мат-лы V Міжнар. навук. канф. (да 80-годдзя праф. Л. М. Шакуна), г. Мінск, 16–17 лістапада 2006 г. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2007. – С. 238–240.

185. Назаранка, Ю. В. Аўтарскія выслоўі і моўныя штампы / Ю. В. Назаранка // Журналістыка–2011 : стан, праблемы і перспектывы : мат-лы XIII Міжнар. навук.-практ. канф., прысвеч. 90-годдзю Беларускага дзярж. ун-та, г. Мінск, 8–9 снежня 2011 г. / Беларускі дзярж. ун-т ; рэдкал. : С. В. Дубовік (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 2011. – С. 240–242.

186. Назаранка, Ю. В. Лінгвістычныя сродкі стварэння гумару ў творчай спадчыне Якуба Коласа / Ю. В. Назаранка // Язык и социум : теоретические и прикладные аспекты исследования : мат-лы IX Междунар. науч. конф., г. Минск, 3–4 декабря 2010 г. / Белорусский гос. ун-т ; под общ. ред. Л. Ф. Гербик. – Минск, 2011. – С. 155–158.

187. Назаранка, Ю. В. Якуб Колас і нацыянальная афарыстыка / Ю. В. Назаранка // Мова – літаратура – культура : VII Міжнар. навук. канф., прысвеч. 130-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа, г. Мінск, 27–28 верасня 2012 г. : зб. навук. артыкулаў / Беларускі дзярж. ун-т ; пад агульн. рэд. Т. І. Шамякінай. – Мінск, 2012. – С. 191–194.

188. Новік, М. І. Афарызмы пісьменнікаў Берасцейшчыны ў сістэме тэкстаў для лінгваметадычнай скарбонкі настаўніка роднай мовы / М. І. Новік // Краязнаўства як адзін з накірункаў вучэбна-выхаваўчай работы ў школе і ВНУ : мат-лы Рэспубл. навук. канф., г. Брэст, 28–29 сакавіка 2008 г. / Брэсцкі дзярж. ун-т імя А. С. Пушкіна ; пад рэд. У. А. Сенькаўца. – Брэст, 2008. – С. 169–172.

189. Рагаўцоў В. І. Фразеалагізмы, афарызмы, выслоўі і цытаты як сродка камічнага ў беларускай драматургіі (некаторыя асаблівасці ўжывання) / В. І. Рагаўцоў // Куляшоўскія чытанні : мат-лы Міжнар. навук. канф. “Творчасць Аркадзя Куляшова і адукацыйна-асветніцкія праблемы сучаснасці”, г. Магілёў, 6–7 лютага 2002 г. / Магілёўскі дзярж. ун-т імя А. А. Куляшова. – Магілёў, 2002. – С. 63–64.

190. Сіліцкая, В. А. Афарызмы пра мову ў беларускай літаратуры першай паловы XX стагоддзя / В. А. Сіліцкая // Дни студенческой науки : матлы XLII студенческой науч.-практ. конф., г. Гомель, 23–24 апреля 2013 г. : в 2 ч. / Гомельский гос. ун-т имени Ф. Скорины ; редкол.: О. М. Демиденко (гл. ред.) [и др.]. – Гомель, 2013. – Ч. 2. – С. 82–83.

191. Сіліцкая, В. А. Афарызмы пра радзіму ў беларускай літаратуры першай паловы XX стагоддзя / В. А. Сіліцкая // Молодая наука – 2013 : матлы регион. науч.-практ. конф. студентов и аспирантов вузов Могилевской обл., г. Могилев, 25 апреля 2013 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Бирюкова. – Могилев, 2013. – С. 77–78.

192. Скаржынская, І. В. Афарызмы ў творчасці Ніла Гілевіча / І. В. Скаржынская // Первые шаги в науку : мат-лы VI науч.-практ. конф. школьников Гродненского р-на, 30 марта 2011 г. / Отдел образования Гродненского райисполкома [и др.] ; [редкол.: Л. В. Кашенкова, С. А. Калугина]. – Мозырь, 2011. – С. 146–149.

193. Смагур, А. Афарызм як лінгвакраіназнаўчы рэпрэзэнтант беларускай мовы / А. Смагур // Першы крок у навуку : тэзісы дакл. 13-й навук.-практ. канф., г. Мінск, 2 лютага 2007 г. / Беларускі дзярж. ун-т. – Мінск, 2007. – С. 11–12.

194. Стрыжнёва, В. А. Афарызм як від мастацтва / В. А. Стрыжнёва // Студенческая научная конференция университета “НИРС – 2011” : сб. матлов, г. Брест, 21 апреля 2011 г. / Брестский гос. ун-т имени А. С. Пушкина ; [науч. ред. Г. М. Концевая]. – Брест, 2011. – С. 191–193.

195. Сычова, Е. К. Коммуникативно-модальное усиление афоризма в басенной морали (на материале русской и белорусской басни) / Е. К. Сычова // Матэрыялы навуковай канферэнцыі маладых вучоных БДУ, прысвечанай 50-годдзю вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў (чэрвень 1994 г.) / Беларускі дзярж. ун-т [і інш.] ; рэдкал.: А. І. Лесніковіч [і інш.]. – Мінск, 1994. – С. 53–54.

196. Шпакоўская, В. А. Структурныя тыпы сучаснага беларускага літаратурнага афарызма / В. А. Шпакоўская // Матэрыялы навукова-методычнай канферэнцыі прафесараў і супрацоўнікаў па выніках навукова-даследавальскай работы в 2008 г., г. Могилев, 3–4 февраля 2009 г. / Могилевский гос. ун-т имени А. А. Кулешова ; под ред. А. В. Иванова. – Могилев, 2009. – С. 247–249.

197. Шпакоўская, В. А. Сучасны беларускі літаратурны афарызм (афарызмы і антыафарызмы) / В. А. Шпакоўская // Куляшоўскія чытанні : матлы Міжнар. навук.-практ. канф., г. Магілёў, 24 красавіка 2009 г. / Магілёўскі дзярж. ун-т імя А. А. Куляшова ; рэдкал.: У. С. Дзянісаў, Я. Я. Іваноў, А. С. Лаўшук [і інш.]. – Магілёў, 2009. – С. 170–172.

198. Шпакоўская, В. А. Антыцытаты як маўленчы жанр і прынцыпы іх лексікаграфічнага апісання / В. А. Шпакоўская // Мова і літаратура ў XXI стагоддзі : актуальныя аспекты даследавання : мат-лы Рэсп. навук.-практ. канф. маладых вучоных, г. Мінск, 26 сакавіка 2010 г. / Беларускі дзярж. ун-т ; рэдкал.: П. І. Навойчык (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск. – С. 170–174.

199. Шпакоўская, В. А. Вылучэнні ключавых слоў як спосаб сістэматызацыі літаратурных афарызмаў / В. А. Шпакоўская // Матэрыялы навука-метадической канферэнцыі прафесараў і супрацоўнікаў па выніках навука-даследавальскай працы ў 2009 годзе, г. Могілев, 3–4 лютага 2010 г. / Могілевскі гос. ун-т імя А. А. Кулешова ; пад рэд. А. В. Іванова. – Могілев, 2010. – С. 96–98.

200. Шпакоўская, В. А. Да вызначэння паняцця афарызма ў беларускай і рускай філалагічных традыцыях / В. А. Шпакоўская // Куляшоўскія чытанні : мат-лы Міжнар. навук.-практ. канф., г. Магілёў, 29–30 красавіка 2010 г. : у 2 ч. / Магілёўскі дзярж. ун-т імя А. А. Куляшова ; рэд. савет: Т. І. Борбат, І. Б. Гуляева, Л. Ц. Кілева [і інш.]. – Магілёў, 2010. – Ч. 2. – С. 149–154.

201. Шыловіч, К. П. Афарызмы ў беларускай літаратуры другой паловы ХХ ст. / К. П. Шыловіч // Молодая навука – 2013 : мат-лы рэгіон. навука-практ. канф. студэнтаў і аспірантаў вузав Могілевскай обл., г. Могілев, 25 красавіка 2013 г. / Могілевскі гос. ун-т імя А. А. Кулешова ; пад рэд. А. В. Бірюкова. – Могілев, 2013. – С. 81.

202. Шыловіч, К. П. Беларускія літаратурныя афарызмы другой паловы ХХ стагоддзя / К. П. Шыловіч // Дні студэнцкай навука : мат-лы ХІІІ студэнцкай навука-практ. канф., г. Гомель, 23–24 красавіка 2013 г. : у 2 ч. / Гомельскі гос. ун-т імя Ф. Скарыны ; рэдкал.: О. М. Деміденка (гл. рэд.) [і др.]. – Гомель, 2013. – Ч. 2. – С. 86–87.

203. Янкоўскі, Ф. М. З нататкаў пра афарызмы (Багдановічавыя словы) / Ф. М. Янкоўскі // Матэрыялы навука-тэарэтычнай канферэнцыі Мінскага педагагічнага інстытута (секцыя філал. навук) : тез. докл. – Мінск, 1966. – С. 40–41.

204. Яновіч, А. І. Афарыстычнасць выказвання і пытанні стылістыкі тэксту (на матэрыялах беларускіх прыказак і загадак) / А. І. Яновіч // Язык і сацыум : мат-лы ІІ Міждунар. навука. канф., г. Мінск, 5–6 красавіка 1996 г. : у 2 ч. / рэдкал.: Л. А. Мурына (пред.), Л. Н. Чумак (отв. ред.) і др. ; Беларускі гос. ун-т. – Мінск, 1998. – Ч. 2. – С. 58–62.

Вучэбныя дапаможнікі

205. Іваноў, Я. Я. Афарыстыка мовы мастацкага твора (паэма Якуба Коласа “Новая зямля”) : лексікаграфічны аспект : дапаможнік / Я. Я. Іваноў. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2004. – 84 с.

Вучэбна-метадычныя матэрыялы

206. Иванов, Е. Е. Виды афоризма как жанра речи / Е. Е. Иванов // Филолог : сб. мат-лов для уч-ся. – Минск : Нац. ин-т образования, 2008. – С. 10–12.
На материале русского и белорусского языков.

Слоўнікі

207. Іваноў, Я. Я. Крылатыя афарызмы ў беларускай мове : з іншамоўных літаратурных і фальклорных крыніц VIII ст. да н. э. – XX ст. : тлумачальны слоўнік / Я. Я. Іваноў. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2011. – 164 с.
208. Санько, В. А. Гаворыць – Старажытны Рым, гавораць – пра Старажытны Рым : максімы, прымаўкі, афарызмы / В. А. Санько ; навук. рэд., аўт. прадм. І. М. Грамыка. – Мінск : Хата, 2003. – 379 с.
Беларуская, руская, лацінская мовы.
209. Янкоўскі, Ф. Крылатыя словы і афарызмы (з беларускіх літаратурных крыніц) / Ф. Янкоўскі. – Мінск : Выд-ва АН БССР, 1960. – 135 с.

Зборнікі

210. Вечна новыя старыя ісціны : зб. афарызмаў / склад. У. У. Цейкін. – Мінск : Ураджай, 1993. – 335 с.
211. Гаўрош, Н. В. Афарыстычныя выслоўі беларускіх пісьменнікаў / Н. В. Гаўрош, Н. М. Няжковіч. – Мінск : Вышэйшая школа, 2012. – 637 с.
212. Леванюк, А. Я. Майстры кажучь... : беларускія літаратурныя афарыстычныя выслоўі / А. Я. Леванюк. – Брэст : БрДУ імя А. С. Пушкіна, 2010. – 161 с.
213. Лепшыя думкі чалавека = Man's best thoughts : зб. / уклад. Я. Пятроўскі. – Гэйнсвільд (Фларыда, ЗША) : Buelorussian Charitable Educational Fund, 1992. – Т. 3. – 205 с.
214. Міхневіч, А. Я. Якуб Колас разважае, радзіць, смяецца... : выбраныя выслоўі народнага песняра / А. Я. Міхневіч. – Мінск : Беларускі дзярж. ін-т праблем культуры, 2002. – 105 с.

Асобныя кампіляцыі афарызмаў

215. Гаўрош, Н. “Сынок і маці – мудрая ікона” : сям’я : бацькі, дзеці, родныя; шчасце, каханне, дружба, згода – у беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Няжковіч // Роднае слова. – 2006. – № 5. – С. 35–36.
216. Гаўрош, Н. “Нам край належыць, пакуль ззяюць зоры” : родны край, роднае – у беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Няжковіч // Роднае слова. – 2006. – № 8. – С. 49–50.
217. Гаўрош, Н. “Духоўнасць – святая жывымі” : душа, духоўнасць, чалавечая існасць – у беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Няжковіч // Роднае слова. – 2007. – № 2. – С. 29–31.

218. Гаўрош, Н. *“А слова – сапраўды жывая рэч!”* : думка, мова, слова ў беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2007. – № 4. – С. 24–26.

219. Гаўрош, Н. *“Міг і вечнасць – святога зарубкі”* : філасофія жыцця і смерці ў беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2007. – № 6. – С. 14–18.

220. Гаўрош, Н. *“Свет чалавечы прагне людскасці”* : чалавек, яго існасць, маральныя якасці ў беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2007. – № 9. – С. 22–25.

221. Гаўрош, Н. *“Пясняр – слуга слугі ўсякай, пясняр і цар усіх цароў!”* : творчасць і творца ў беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2007. – № 11. – С. 30–33.

222. Гаўрош, Н. *“Беларусь пад малітвамі Бога”* : радзіма, нацыянальная адметнасць народа ў беларускіх афарызмах / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2008. – № 7. – С. 73–74.

223. Гаўрош, Н. *“Каханне і веру не трэба ўсім выстаўляць напаказ – душу чуе толькі неба...”* : шчасце, каханне, вера, любоў, адданасць, дружба, сяброўства, спагадлівасць, згода ў беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2009. – № 2. – С. 65–66.

224. Гаўрош, Н. *“Каханне і веру не трэба ўсім выстаўляць напаказ – душу чуе толькі неба...”* : шчасце, каханне, вера, любоў, адданасць, дружба, сяброўства, спагадлівасць, згода ў беларускіх афарыстычных выслоўях [заканчэнне] / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2009. – № 3. – С. 50–51.

225. Гаўрош, Н. *“У кожным зерні новы колас вясны чакае”* : будучыня, праца для яе; жаданні, надзеі, мары ў беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2009. – № 5. – С. 48.

226. Гаўрош, Н. *“Гадуюцца дзеці ў любові – ратуецца вечнасць...”* : дзяцінства, вучоба і выхаванне маладога пакалення ў беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2009. – № 7. – С. 59.

227. Гаўрош, Н. *“Хто склаў песню народу, яе рэхам уваскросне...”* : афарыстычныя выслоўі ў творах Максіма Танка / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2009. – № 9. – С. 52–54.

228. Гаўрош, Н. *“Амністыі не знае памяць...”* : памяць чалавека, памяць пакаленняў; мінулае; спадчынасць і спадчына / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2010. – № 8. – С. 58–59.

229. Гаўрош, Н. *“Кожны чалавек – гэта цэлы свет”* : чалавек, яго існасць, вартасць, значнасць у беларускіх афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2010. – № 10. – С. 57–58.

230. Гаўрош, Н. *“Альфа і амега сяброўства – спагадлівасць і надзейнасць”* : сяброўства, давер, згода, лад – у афарыстычных выслоўях / Н. Гаўрош, Н. Нямковіч // Роднае слова. – 2011. – № 3. – С. 58–59.

231. Іваноў, Я. Я. Беларусь і беларусы ў афарызмах М. Гарэцкага / Я. Я. Іваноў // Гарэцкія чытанні, г. Магілёў, 17–19 лютага 1994 г. : мат-лы дакл. і паведам. : у 2 ч. / Аб'яднанне дзярж. літ-ных музеяў Рэспублікі Беларусь [і інш.] ; рэдкал.: У. М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1994. – Ч. 1. – С. 82–84.

232. Іваноў, Я. Я. Матэрыялы да ўкладання зборніка “Афарызмы і думкі М. Гарэцкага” / Я. Я. Іваноў // Гарэцкія чытанні, г. Горкі, 17–19 лютага 1995 г. : мат-лы дакл. і паведам. / Аб'яднанне дзярж. літ-ных музеяў Рэспублікі Беларусь [і інш.] ; рэдкал.: У. М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1996. – С. 80–87.

233. Іваноў, Я. Я. Максім Гарэцкі як пісьменнік-афарыст (матэрыялы да ўкладання зборніка “Афарызмы і думкі М. Гарэцкага”) [Працяг] / Я. Я. Іваноў // Гарэцкія чытанні : мат-лы дакл. і паведам. I Міжнар. чытаньняў, г. Мінск, 23–24 красавіка 1996 г. / Ін-т літ-ры імя Я. Купалы АН Беларусі, Аб'яднанне дзярж. літ-ных музеяў Рэспублікі Беларусь [і інш.] ; рэдкал.: У. М. Ліўшыц (адк. рэд.) [і інш.]. – Мінск, 1997. – С. 180–185.

234. Іваноў, Я. Я. Максім Гарэцкі : “Думы мае, думкі, летуценні мае...” (матэрыялы да “Анталогіі беларускага літаратурнага афарызма”) / Я. Я. Іваноў // Край = Крај. – 2002. – № 1–2 (4–5). – С. 228–238.

235. Іваноў, Я. Я. Якуб Колас : “Таёмны вы, зямлі скрыжалі! Чаго ў сябе вы не ўпісалі!” (матэрыялы да “Анталогіі беларускага літаратурнага афарызма” з паэмы “Новая зямля”) / Я. Я. Іваноў // Край = Крај. – 2002. – № 3–4 (6–7). – С. 171–183.

236. Іваноў, Я. Я. Кузьма Чорны : “Трэба глыбей убіраць у сябе жыццё...” (матэрыялы да “Анталогіі беларускага літаратурнага афарызма”) / Я. Я. Іваноў // Край = Крај. – 2003. – № 3–4 (11–12). – С. 220–222.

237. Іваноў, Я. Я. “Беларусу і ў Парыжы сняцца Белізна бяроз і сосен медзь...” (да складання “Анталогіі беларускага літаратурнага афарызма”) : Пімен Панчанка / Я. Я. Іваноў // Даследаванні па германскай і славянскай філалогіі = Acta Germano-Slavica : зб. навук. артыкулаў / пад рэд. Я. Я. Іванова. – Магілёў : МДУ імя А. А. Куляшова, 2013. – Вып. 5. – С. 108–114.

238. Новік, М. “Даверамся найлетшаму ў сабе” : афарыстычнае слова Ніны Мацяш / М. Новік // Роднае слова. – 2006. – № 9. – С. 38–40.

239. Новік, М. “Не знікаць паэтам вечна, у вечнай песні жывучы” : афарыстычныя выслоўі Уладзіміра Караткевіча / М. Новік // Роднае слова. – 2007. – № 1. – С. 24–26.

240. Новік, М. “Пачуць, як душу адмыкае Бог...” : афарыстычныя выслоўі Рыгора Барадуліна / М. Новік // Роднае слова. – 2007. – № 10. – С. 22–25.

241. Міхневіч, А. Я. Выслоўі і афарызмы Якуба Коласа / А. Я. Міхневіч, Ю. В. Назаранка // Полюмя. – 2001. – № 11. – С. 230–361.

242. Работа, Н. Міхась Стральцоў. *“Але ж тое – гэтае спазнаем...”* :
выслоўі з паэзіі і прозы / Н. Работа // Роднае слова. – 1998. – № 8. – С. 54–58.

243. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 5–6. – С. 15 [Пра Бацькаўшчыну],
20, 37 [Пра чалавека], 69, 84, 100, 126, 130, 139 [Пра адносіны паміж людзь-
мі], 165 [Пра жыццё].

244. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 7. – С. 67, 163 [Пра жыццё].

245. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 8. – С. 38, 86 [Пра жыццё], 144, 171
[Пра смерць], 192, 199, 205, 212 [Пра вайну].

246. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 9. – С. 16, 34 [Пра смерць], 21, 79
[Пра вайну], 84, 114, 158 [Пра подзвіг, храбрасць].

247. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 10. – С. 60, 94 [Пра бязліваць і
зраду], 115, 143 [Пра ўладу і кіраванне].

248. Солахаў, А. Васіль Быкаў. Залацінкі мудрасці : крылатыя выразы /
А. Солахаў // Роднае слова. – 1999. – № 11. – С. 89 [Пра ўладу і кіраванне],
94, 140 [Пра мір і волю], 159 [Пра шчасце].